

Blizsza współpraca obronna Finlandii i USA w cieniu Su-27

Piotr Szymański

Podczas wizyty zastępcy sekretarza obrony USA Roberta Worka 7 października w Helsinkach podpisana została amerykańsko-fińska deklaracja o pogłębianiu współpracy obronnej. Zakłada ona wymianę informacji na poziomie strategicznym i operacyjnym, podnoszenie poziomu interoperacyjności sił zbrojnych i liczby ćwiczeń, ściślejszą kooperację w zakresie zakupów uzbrojenia oraz operacji zagranicznych. USA podpisały analogiczny dokument ze Szwecją w czerwcu br. Podpisanie fińsko-amerykańskiej deklaracji poprzedziły dwa naruszenia przestrzeni powietrznej Finlandii przez rosyjskie myśliwce Su-27 nad morzem terytorialnym niedaleko Helsinek, do których doszło 6 października. Fiński resort obrony poinformował, że samoloty wleciały w przestrzeń powietrzną Finlandii na głębokość do 2 km na odcinku 13 km. Su-27 zostały przechwycone przez dyżurną parę fińskich myśliwców F-18. MSZ Finlandii zażądał wyjaśnień od Rosji, ale ta zaprzecza naruszeniom. Wzrost aktywności sił powietrznych Rosji w regionie Morza Bałtyckiego był związany z rosyjskimi ćwiczeniami, które objęły też przerzut zestawów rakietowych Iskander do obwodu kaliningradzkiego.

Komentarz

- Podpisanie deklaracji pokazuje rosnące znaczenie USA w polityce obronnej Finlandii. Jej pozostałymi filarami są rozwijanie własnych zdolności obronnych oraz zacieśnianie współpracy wojskowej ze Szwecją i NATO. Dla Finlandii intensyfikacja współpracy obronnej z USA jest odpowiedzią na coraz bardziej agresywną politykę Rosji, wzrost rosyjskiej obecności militarnej w regionie Morza Bałtyckiego oraz braki w wydatkach obronnych, ograniczające możliwości modernizacji armii (w 2016 roku: 1,4% PKB, ok. 2,9 mld euro). Dokument nie jest wiążącą umową międzynarodową, a deklaracją polityczną, niemniej odzwierciedla stopniowe rozszerzanie współpracy obronnej obu państw – intensyfikację ćwiczeń wojskowych (sił powietrznych i wojsk lądowych, także na terytorium Finlandii), kontynuację zakupów amerykańskiego uzbrojenia (precyzyjna amunicja artyleryjska) czy zwiększenie udziału Finlandii w misji szkoleniowej w Iraku w koalicji pod egidą USA. Fiński kontyngent zwiększono do 100 żołnierzy na prośbę USA, mimo rządowych planów redukcji militarnego zaangażowania zagranicznego.
- Finlandia uznała, że rosyjskie naruszenia przestrzeni powietrznej nie były przypadkowe i interpretuje je jako sygnał ostrzegawczy, przypominający, że Rosja sprzeciwia się pogłębianiu fińsko-amerykańskiej współpracy obronnej, a szczególnie potencjalnemu członkostwu Finlandii w NATO. Incydenty z Su-27 miały wyjątkowy charakter, gdyż dotychczas Finlandia miała do czynienia z naruszeniami przestrzeni powietrznej głównie

przez rosyjskie samoloty transportowe (w 2013 roku 3 razy, w 2014 – 5 razy, w 2015 – 2 razy), a nie uzbrojone samoloty myśliwskie. Tradycyjna polityka Finlandii wobec Rosji polega na utrzymywaniu dobrych stosunków z tym państwem, przy równoczesnym postrzeganiu go jako zagrożenia dla swojego bezpieczeństwa. Finlandia rozwija współpracę gospodarczą z Rosją w obszarach nieobjętych sankcjami, np. w zakresie energetyki (budowa reaktora jądrowego w Pyhäjoki przez Rosatom).